1863 č. 5971), první pronajímatel nemá zástavního práva ku podnájemnému (rozh. ze dne 19. srpna 1852 č. 8424). I podpronajímateli a podpropachtovateli přísluší proti podnájemci resp. podpachtýři zákonné právo zástavní dle § 1101 o. o. z. (Kniha judikátů č. 23, rozh. ze dne 15. prosince 1857 č. 9955).

Podnikatel stavby jest osoba, která provozuje po živnostensku koupi a prodej realit, provádí stavby, aby je dále zcizila.

I. Právo živnostenské.

Jakkoli náležejí podniky stavební k živnostenským obchodům spekulačním a usilují o zisk a výdělek, přece vznikly pochybnosti o tom, sluší-li je zařaditi pod ustanovení řádu živnostenského a zda li tedy posuzovati se mají jako živnost ve smyslu těchto ustanovení. Proti tomu se uvádí, že považovati lze vedle čl. IV. vyhlaš. pat. k živnost. řádu jen ona zaměstnání za živnost, jichž předmětem jest výroba, spracování nebo přetvoření předmětů obchodních, provozování obchodů nebo vykonávání služeb nebo prací. Ani jediné z těchto tří známek nenacházíme při podnicích stavebních. Mezi obchody, k nimž daly by se podniky stavební pro svůj spekulační ráz zařaditi, nelze je proto počítati, ježto čl. 275 obch. zák. z pojmu obchodů smlouvy o věcech nemovitých výslovně vylučuje. Nehledě k tomu žádají živnostenské úřady na živnostenských podnicích stavebních, aby svou živnost řádně ohlásily. Máme též důležité dobrozdání vídeňské obchodní a živnostenské komory, která se o dotyčné otázce takto vyslovila: Podniky stavební možno za živnosti jen tehdy pokládati, je-li tu podnik živnostenský, což posuzovati jest dle druhu, rozsahu a trvalosti činnosti, při čemž dobrým vodítkem může býti počet stavebních konsensů, koupí realit, prodejů a jiné okolnosti. Nerozhodným jest, provádí-li se stavba na účet třetí osoby či na vlastní účet, stačí jen, když běží o to, aby se docílilo zisku ze zřizování nebo prodávání staveb. Zaměstnání podnikatele staveb jest dle náhledu vídeňského magistrátu a dle místního názoru zaměstnáním volným zabývajíc se převzetím staveb železničních, regulací řek a jinými stavbami pozemními a vodními pro veřejné účely, jakož i budováním příbytků na spekulaci nebo na zakázku. Podle zdejší praxe obsahují živnostenské listy takovýchto podnikatelů obmezující dodatek, že mají tito užívati při všech svých podnicích výhradně oprávněných živnostníků.

II. Právo daňové.

Podniky stavební jsou bez odporu podniky výdělkovými a směřují k zisku, a podlehají tudíž dle § 1 zák. ze dne 25. října 1896 č. 220 ř. z. všeob. dani výdělkové. Lhostejno je, provozují-li se po živnostensku neb spadají-li pod ustanovení živnostenského řádu čili nic. Zásady tyto přijal již dříve správní soudní dvůr, a to z důvodu, že sice možno pokládati jednotlivou koupi a prodej nemovitostí za pouhé uložení kapitálu a za změnu jeho a že však nelze zaměstnání to hned za zaměstnání podléhající dani výdělkové považovati. Zjištěno-li však, že podniká se taková koupě a prodej trvale a podniká-li se zvláště prodej četně a jednotlivě za tím účelem, aby se trvale docilovalo zisku, jest vyloučen případ pouhého uložení kapitálu a jedná se tu pak o zaměstnání k zisku směřující, které ovšem dani výdělkové podléhá.

Podniky cestovní (Kanceláře cestovní).

I. Podniky cestovní byly na základě § 24 odst. 1 živ. ř. nařízením min. obch. a vnitra ze dne 23. listopadu 1895 č. 181 ř. z. prohlášeny za živnost koncesovanou. Provozují-li živnost tuto podniky železniční nebo

paroplavební, ať jednotlivě neb společně používajíce úředníků vlastních neb jiných plnomocníků a nepřekročujíce při tom meze svého oprávnění, není potřebí zvláštní koncese.

II. Uchazeči o udělení koncese ku provozování podniku cestovního musí splniti jednak veškeré podmínky pro dosažení živnosti koncesované předepsané (§§ 22 a 23 živ. ř.), jednak vykázati musí dostatečné vzdělání všeobecné a obchodní, pokud toho ku provozování podobných podniků jest zapotřebí.

III. Koncesi udílí politický úřad zemský dohodnuv se s příslušnou obchodní a živnostenskou komorou. Při udílení koncese přihlížeti jest k tomu, zdali takového podniku skutečně jest zapotřebí. Listina koncesní obsahujž veškerá jednání, ku kterýmž koncesionář jest oprávněn.

IV. Koncese podniku cestovního zahrnovati v sobě může tato oprávnění:

1. Vydávání lístků jízdních po železnicích tu- i cizozemských, a sice lístků jednoduchých, pro jízdy tam i zpět, jízdy okružní a p.;

2. vydávání poukázek na místa v lůžkových železničních vozech;

3. vydávání jízdních lístků a poukázek kajutových pro tuzemské i cizozemské podniky paroplavební do všech přístavů a míst pobřežních s omezeními platícími ve příčině vystěhovalců;

4. pořádání společenských a zábavních jízd a vlaků zábavních;

5. výprava zavazadel cestovních a zboží expresního;

6. vydávání poukázek na hotely;

7. zprostředkování pojištění proti úrazu na cestě u ústavů, které jsou oprávněny v tuzemsku takové pojišťovací obchody provozovati.

V. Vydávání lístků pro jízdu v mezipalubí na všech cizozemských parnících, které vystěhovalce dopravují podnikům cestovním dovoleno není, a jest jim též zakázáno vystěhovalce sháněti neb jakkoliv vystěhovalectví podporovati. Provozování obchodů vystěhovaleckých bez úředního povolení, svádění k vystěhování a nešetření příslušných nařízení tresce se nyní jako přestupek (vězením od 8 dnů do 6 měs.), po případě jako přečin (tuhým vězením od 6 měs. do 2 i 3 let a pokutou až do 2000 zl. (i 4000 zl.) (zák. ze dne 21. ledna 1897 č. 27 ř. z.).

Podniky hudební tvoří odvětví živnostenské, při kterém osoba nějaká nebo více osob dohromady provádí veřejné hudební produkce nebo po živnostensku se zaměstnávají hudbou při veřejných zábavách a představeních jakéhokoli druhu.

I. Právo živnostenské.

Podniky hudební nespadají jakožto odvětví veřejných zábav zpravidla pod ustanovení řádu živnostenského (čl. V. ad lit. o vyhl. pat. k živn. ř.). Leč má-li na sobě nějaký podnik hudební známky řádem živnostenským pro každou živnost určené, zvláště: samostatné provozování se stálým sídlem, jak tomu jest u stálých hudebních kapel, jest zaměstnání takové volnou živností, kterou posuzovati sluší podle ustanovení řádu živnostenského a kterou ohlásiti dlužno u příslušného úřadu živnostenského (výn. min. sprav. ze dne 20. února 1889 č. 15924). Avšak ustanovení řádu živnostenského nevztahují se na kapely vojenské a kapelníky vojenské, byť i po živnostensku ve svém stanovišti provozovali hudební produkce (výn. min. sprav. ze dne 4. února 1894 č. 2464). Již nařízení vládní ze dne 10. května 1828 č. 12729 zák. prov. pro Hor. Rakousy označuje jednotlivé členy hudební kapely jakožto pomocníky. Při podnicích hudebních